

les matricules lliures i el carreteig de cada Juny i Setembre, a Figueres i a Girona; i certament que no fou pas el subscrit el darrer de signar-la, perquè, ans el contrari, àdhuc tota la redacció del document i la seva fonamentació legal i la projectura financera, tot havia estat obra de la seva mateixa ploma, que, ara, en les presents ratlles, pot ben envanir-se de la final consecució d'aquest centre cultural, tan necessari, i gairebé és amb un cert orgull que ho retrau ací, ple de satisfacció, com podria amb orgull retraure-ho cada vegada que del nostre Institut parla amb algú o altre.

Però en aquella ocasió, com abans i com després i com sempre, la satisfacció de les veritables i evidents necessitats solia quedar sovint postergada, absorvida per tot un munt de prejudicis i d'interessos particulars, la remoció dels quals era una obra de frare; pel qual motiu la petició quedà sota la taula consistorial, inútil i oblidada, consolant-nos si us plau per força, amb aquell conformisme tradicional, que, per tot atenuant, retreia els temps pitjors, els nostres propis, en els quals hom anava a examinar-se a Girona, embarcat en la trontollant diligència, amb la distracció monòtona del dring dels picarols del tir de cinc cavalls, i el petar de la tralla del majoral, i les dues hores de camí fins a Besalú, on s'havia de dinar, i dues hores més fins a Banyoles, segona estació obligatòria i segona mudança dels animals, i encara dues hores més fins a la capital provinciana, on s'arribava aixafat i retut del pesat viatge, pel qual calia destinar totes les hores, absolutament, de tota una jornada.

Però també hem dit que l'Institut tenia un historial molt llarg; i ara ens cal repetir-ho, i també ben alt; perquè seguint escalonadament totes les arrels fonamentals de la institució i de la casa, de mica en mica arribarem a aquest any beneït del 1565, a l'hora precisa en la qual la vila d'Olot, sentint la necessitat d'una cultura inicial, ben adient a la seva puixança urbana, pactava amb els carmelites de Girona la fundació i aportació d'una comunitat local, desitjosa d'un monestir, com els que tenien les poblacions històriques i d'un seminari d'ensenyança, que fés la sembra entre els fills dels veïns, de la bona llavor de la lletra, que aviat havia de florir en tants i tants olotins il·lustres, que ací mateix, dintre aquestes parets, havien après de confegir i de fer pals, abans de llançar-se al comerç de les capitals i les universitats i a la conquesta de la fama, com el pare M. Marcillo i Joan Pere Fontanella i tants d'altres.

La revisió d'aquesta gesta secular, és tot un capítol transcendent de la història local, ben digne de recordar-se en els nombres primers

de la revista que publica la juvenalla escolar olotina.

Olot, lloc ja esmentat en documents del segle IX, era un recó de món, en sense cap importància; en tot el tempe de la reconquesta i l'època medieval, les úniques poblacions comarcals d'alguna fama gavién estat Santa Pau i Besalú: Olot era un lloc insignificant i minúscul. Però en acabar l'hora dels comtes i arribar la confederació catalano-aragonesa, el pugilat sord, però constant, entre l'abat ripollès, constituït en senyor de la vila, i la sobirania reial, tant o molt més que els sentimentalismes derivats de les catàstrofes sísmiques del 1427-1428, junt amb la circumstància de les concessions i privilegis, i els aventatges de les fires i mercats, i la situació geogràfica, i la industriositat rudimentària dels veïns i la troballa final de mitjans que permetessin topogràficament quedaa a alguna distància de les jurisdiccions i drets tradicionals. tot foren causes confabulades a menar una puixança i una prosperitat urbana, que en cemençar el segle XVI aixecava els primers edificis en voltant de l'església parroquial, i abans d'acabar-lo empalmava ja la vila nova amb la vella, per mitjà de la part central quadriculada, donant lloc a la formació d'una nació capitalitat, a l'hora mateixa en què un eclipsi fatal marcava amb l'estigma d'un enrunament inevitable les viles veïnes de Besalú i de Santa Pau i d'En Bas, que passarien a ésser un simple record romàntic i sentimental dels temps medievals i primicers de la nacionalitat catalana.

Però Olot no tenia ni escoles ni monestir, i com que les escoles obríen els nous horitzons de les viles pròsperes i els monestirs havien determinat la puixança dels pobles en els segles precedents, els olotins circumscriviren totes les seves pretencions comunals en el projecte apropiat i adient a la seva prosperitat urbana, creant per Olot el seu propi monestir i una escola idònea, i així fou com vingué l'erecció de l'edifici convent dels carmelites, amb els claustres del pati actual de l'Institut, les parets groixudes i els finestrals monàstics i de caserna, amb mires a un possible pare abat, o alguna mitra, o cosa per l'estil, apropiada i digna del creixement extraordinari del segle XVI, indiscutiblement transcendental com el que més en l'historial de la vella vila.

En 6 de Juliol d'aquell any de 1565 s'estipularen els tractes amb els carmelites gironins, Olot donava vuit quarteres de terra conreua, a canvi de les quals exigia el toc de campanes quotidiana, a les tres de cada matinada, l'estatge del predicador quaresmal, l'assistència a les processons i altres obligacions pies, d'entre les